

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Warszawa, dnia 26 czerwca 2014 r.

DKK2-422/3/14/MB

DECYZJA nr DKK – 76/2014

Na podstawie art. 18 w związku z art. 13 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego S.A. z siedzibą w Warszawie, Alior Banku S.A. z siedzibą w Warszawie, Banku Millenium S.A. z siedzibą w Warszawie, Banku Zachodniego WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu, mBanku S.A. z siedzibą w Warszawie oraz ING Banku Śląskiego S.A. z siedzibą w Katowicach Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wydaje zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na utworzeniu przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie, Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie, Bank Millenium S.A. z siedzibą w Warszawie, Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu, mBank S.A. z siedzibą w Warszawie oraz ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach wspólnego przedsiębiorcy pod nazwą Polski Standard Płatności sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie na zasadach określonych we wniosku zgłoszeniowym.

UZASADNIENIE

W dniu 11 lutego 2014 r. wpłynęło do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej „Prezesem Urzędu” lub „organem antymonopolowym”, zgłoszenie zamiaru koncentracji przedsiębiorców, polegającej na utworzeniu przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie, zwaną dalej

„PKO BP”, Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie, zwaną dalej „Alior Bank”, Bank Millenium S.A. z siedzibą w Warszawie, zwaną dalej „Bank Millenium”, Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu, zwaną dalej „BZ WBK”, mBank S.A. z siedzibą w Warszawie, zwaną dalej „mBank”, oraz ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach, zwaną dalej „Bank Śląski” (łącznie zwanymi „Zgłaszający”), wspólnego przedsiębiorcy pod nazwą Polski Standard Płatności sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, zwaną dalej „PSP”.

W związku z tym, iż:

- 1) spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji, bowiem:
  - łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył równowartość 1 mld euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie konkurencji”,
  - utworzenie przez przedsiębiorców wspólnego przedsiębiorcy jest jednym ze sposobów koncentracji określonym w art. 13 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji,
- 2) nie występuje w tej sprawie żadna okoliczność z katalogu przesłanek wyłączających obowiązek zgłoszenia zamiaru przedmiotowej koncentracji wymienionych w art. 14 ustawy o ochronie konkurencji,

zostało w tej sprawie wszczęte postępowanie antymonopolowe, o czym, zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267), organ antymonopolowy zawiadomił strony pismem z dnia 27 lutego 2014 r.

W ramach prowadzonego postępowania organ antymonopolowy skierował do konkurentów stron koncentracji – podmiotów prowadzących działalność bankową - szereg pytań odnośnie do krajowego rynku płatności bezgotówkowych, dotyczących m.in. wskazania wszystkich instytucji, które świadczą lub organizują detaliczne usługi płatności mobilnych w oparciu o dostęp do kont prowadzonych przez te banki, zasad współpracy z tymi podmiotami/systemami, oceny czy utworzenie przez strony koncentracji wspólnego systemu płatności mobilnych może doprowadzić do zmian w dotychczasowej polityce współpracy banków z podmiotami świadczącymi lub organizującymi detaliczne usługi płatnicze, zwłaszcza w zakresie płatności mobilnych, oceny substytucyjności pomiędzy różnymi rodzajami płatności mobilnych oraz pomiędzy płatnościami mobilnymi a pozostałymi płatnościami detalicznymi, a także ogólnej oceny koncentracji.

Organ antymonopolowy zwrócił się również do największych konkurentów PSP o przedstawienie informacji dotyczących m.in. świadczonych przez te podmioty lub we współpracy z nimi detalicznych usług płatniczych oraz mobilnych usług płatniczych, planów rozpoczęcia świadczenia nowych usług płatniczych, oceny, czy utworzenie przez strony koncentracji wspólnego systemu płatności mobilnych może doprowadzić do zmian w dotychczasowej polityce współpracy z tymi podmiotami, oceny substytucyjności pomiędzy różnymi rodzajami płatności mobilnych oraz pomiędzy płatnościami mobilnymi a pozostałymi płatnościami detalicznymi, a także ogólnej oceny koncentracji.

Ponadto Prezes Urzędu wystąpił do przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie świadczenia usług płatniczych o przekazanie danych i informacji, dotyczących m.in.: charakterystyki świadczonych detalicznych usługi płatniczych, liczby aktywnych użytkowników, liczby i wartości transakcji dokonanych w roku 2012, 2013 oraz w ciągu pierwszych dwóch miesięcy roku 2014, liczby i wartości transakcji dokonanych w roku 2012, 2013 oraz w ciągu pierwszych dwóch miesięcy roku 2014 w fizycznych punktach handlowo-usługowych, liczby akceptantów danego rodzaju płatności, nowych detalicznych usług płatniczych, które będą świadczone w ciągu najbliższego roku, oceny substytucyjności pomiędzy różnymi rodzajami płatności mobilnych, oceny substytucyjności pomiędzy płatnościami mobilnymi a pozostałymi płatnościami detalicznymi oraz oceny koncentracji.

Stanowisko w przedmiotowej sprawie na prośbę organu antymonopolowego przedstawił również w piśmie z dnia 15 kwietnia 2014 r. Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, zwany dalej „Przewodniczący KNF”, oraz w piśmie z dnia 18 kwietnia 2014 r. Prezes Narodowego Banku Polskiego, zwany dalej „Prezesem NBP”.

W trakcie postępowania organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

Uczestnicy koncentracji

PKO BP (aktywny uczestnik koncentracji) jest spółką publiczną, w której 31,39 % akcji posiada Skarb Państwa. Pozostałymi akcjonariuszami są m.in. Aviva OFE oraz ING OFE. PKO BP jest uniwersalnym bankiem depozytowo – kredytowym, którego działalność oparta jest na trzech filarach: segmencie detalicznym, korporacyjnym i inwestycyjnym.

PKO BP jest podmiotem dominującym grupy kapitałowej, świadczącej usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, bankowości internetowej oraz obsługi i rozliczeń transakcji kartowych, a także prowadzącej działalność deweloperską. Grupa ta obecna jest na terytorium Polski, Ukrainy (poprzez spółki zależne: KREDOBANK S.A., „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością, Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o., Finansowa Kompania „Idea Kapitał” sp. z o.o.) oraz Szwecji (poprzez spółki zależne: PKO Finance AB oraz PKO Leasing Sverige AB).

Alior Bank (aktywny uczestnik koncentracji) jest spółką notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Obecnie największym akcjonariuszem *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 1 załącznika nr 1 do decyzji]* jest Carlo Tassara S.p.A. z siedzibą w Breno (Włochy), *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 2 załącznika nr 1 do decyzji]*. Grupa Carlo Tassara prowadzi działalność w zakresie inwestowania w spółki prowadzące działalność w sektorach wydobywania surowców, energetycznym, metalurgicznym oraz finansowym głównie na terenie Francji, Włoch oraz Polski.

Alior Bank jest uniwersalnym bankiem depozytowo – kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne i inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi, którego podstawowa działalność obejmuje prowadzenie rachunków, udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych, emitowanie bankowych papierów oraz prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych. Poprzez swoje spółki zależne prowadzi także działalność maklerską, doradztwo i pośrednictwo finansowe oraz świadczy inne usługi finansowe. Alior Bank i jego spółki zależne prowadzą działalność na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Bank Millenium (aktywny uczestnik koncentracji) należy do grupy kapitałowej, na czele której stoi Banco Comercial Portugues S.A. - największy komercyjny bank Portugalii. Grupa ta prowadzi działalność w Portugalii, Polsce, Rumunii, Szwajcarii oraz w Mozambiku i Angoli.

Bank Millenium jest ogólnopolskim uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi poprzez sieć oddziałów i bankowość elektroniczną. Bank oraz jego podmioty zależne prowadzą działalność bankową, leasingową, faktoringową, maklerską oraz działalność w zakresie zarządzania funduszami inwestycyjnymi.

BZ WBK (aktywny uczestnik koncentracji) należy do grupy kapitałowej Banco Santander, na czele której stoi Banco Santander S.A, obejmującej banki i instytucje finansowe działające w krajach europejskich, m.in. Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Polsce, oraz w Ameryce Południowej i Stanach Zjednoczonych. Grupa prowadzi działalność w sektorze bankowości detalicznej, zarządzania aktywami, bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej oraz ubezpieczeń.

BZ WBK jest bankiem uniwersalnym świadczącym usługi w zakresie prowadzenia rachunków bieżących/osobistych, produktów kredytowych, oszczędnościowo – inwestycyjnych, rozliczeniowych, ubezpieczeniowych i kartowych na rzecz klientów indywidualnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz dużych firm. Usługi finansowe obejmują też obsługę handlu zagranicznego oraz operacje finansowe na rynku kapitałowym, pieniężnym i dewizowym.

mBank (aktywny uczestnik koncentracji) należy do grupy kapitałowej Commerzbank, na czele której stoi Commerzbank AG, świadczącej szeroką gamę usług bankowych zarówno dla klientów prywatnych, jak i korporacyjnych w wielu krajach świata.

Przedmiotem działalności mBank jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno–doradczych w sprawach finansowych, a także obsługa klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową, inwestycyjną i maklerską

Bank Śląski (aktywny uczestnik koncentracji) należy do globalnej grupy kapitałowej ING Groep N.V., której głównym przedmiotem działalności jest działalność bankowa, inwestycyjna i ubezpieczeniowa. Bank Śląski świadczy usługi bankowe na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych oraz usługi leasingowe i faktoringowe, a także prowadzi działalność maklerską, pośrednictwa i obrotu nieruchomościami, doradztwa i pośrednictwa finansowego.

PSP (pasywny uczestnik koncentracji) będzie prowadziła działalność w sektorze płatności mobilnych, pełniąc funkcję międzybankowej platformy płatności, stanowiącej system płatności w rozumieniu ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 123, poz. 1351 ze zm.).

Podstawowym zadaniem PSP będzie zarządzanie utworzonym systemem dotyczącym płatności mobilnych, zwanym dalej „System”, w tym udostępnianie Systemu jego uczestnikom, tj. Zgłaszającym, a także innym podmiotom – bankom oraz agentom rozliczeniowym – które wyrażą wolę przystąpienia do tego Systemu. Jednym z podstawowych założeń Zgłaszających jest zapewnienie otwartego charakteru Systemu. PSP będzie świadczyła usługi uczestnikom Systemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Usługi świadczone przez PSP będą obejmować w szczególności:

- certyfikację aplikacji mobilnych,
- udostępnianie generatora kodów jednorazowych i preautoryzację płatności mobilnych w punktach usługowo-handlowych (POS – ang. *point of sale*), w bankomatach (ATM – ang. *Automated Teller Machine*) oraz w transakcjach handlu elektronicznego (e-commerce) w oparciu o te kody,
- autoryzację transakcji POS, ATM oraz e-commerce realizowanych przez uczestników systemu,
- rozliczanie ww. transakcji,
- obsługę reklamacji zgłaszanych przez uczestników systemu w związku z ww. transakcjami,
- obsługę płatności mobilnych typu peer-to-peer (P2P), tj. takich, które są realizowane między użytkownikami.

PSP zapewni pełną interoperacyjność rozwiązań płatniczych uczestników Systemu płatności, jak również bezpieczeństwo funkcjonowania Systemu.

Usługi świadczone przez wspólnego przedsiębiorcę nie będą obejmowały zasad wydawania, akceptowania, rozliczeń i transakcji dokonywanych przy użyciu kart płatniczych.

Przyczyny i zakres koncentracji

Planowana koncentracja została zgłoszona w trybie art. 13 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i polega na utworzeniu PKO BP, Alior Bank, Bank Millennium, BZ WBK, mBank oraz Bank Śląski wspólnego przedsiębiorcy pod nazwą PSP.

PSP będzie spółką utworzoną pierwotnie przez PKO BP, w której następnie nabędą udziały pozostali Zgłaszający.

Podstawę tej koncentracji stanowi Umowa Inwestycyjna Wspólników zawarta przez Zgłaszających w dniu 18 grudnia 2013 r., zgodnie z którą PKO BP podwyższy kapitał

zakładowy swojej spółki-córki i zaoferuje pozostałym Zgłaszającym udziały w podwyższonym kapitale. W wyniku tego każdy ze Zgłaszających będzie dysponował udziałem w wysokości 16,7% w kapitale zakładowym PSP.

Jak wskazują Zgłaszający inicjatywa wprowadzenia wspólnego Systemu powstała w odpowiedzi na dający się zauważyć wzrost wolumenu płatności dokonywanych za pośrednictwem telefonów komórkowych, m.in. z uwagi na rozpowszechnianie się smartfonów umożliwiającymi instalowanie zaawansowanych aplikacji płatniczych oraz z uwagi na zapotrzebowanie konsumentów w zakresie innowacyjnych, szybkich, prostych i bezpiecznych metod płatności, a także zapotrzebowanie przedsiębiorców zajmujących się handlem na alternatywę dla kart płatniczych.

Celem koncentracji jest stworzenie systemu, który zapewni użytkownikom możliwość płacenia telefonem, bez względu na to, z jakim bankiem uczestnikiem Systemu są związani czy jakiej marki smartfon posiadają i z usług jakiej sieci telefonii komórkowej korzystają.

W ocenie Zgłaszających koncentracja przyczyni się do bardziej dynamicznego rozwoju płatności mobilnych w Polsce. Konsumentom zyskają realną alternatywę dla dotychczas istniejących środków płatności. W następstwie koncentracji usługi płatności mobilnych staną się dostępne dla szerokiego grona konsumentów, korzystających z kont bankowych różnych banków.

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ

Przedmiotowa transakcja dotyczy utworzenia przez PKO BP, Alior Bank, Bank Millennium, BZ WBK, mBank oraz Bank Śląski wspólnego przedsiębiorcy, który będzie prowadził działalność w zakresie zarządzania systemem płatności mobilnych

Jak wynika z przygotowanego przez NBP raportu z realizowanego pod koniec 2011 i na początku 2012 r. badania „Zwyczajne płatnicze Polaków”, płatności bezgotówkowe stanowiły ok. 18% wszystkich zrealizowanych płatności, z czego 16,5% transakcji było realizowanych przy użyciu kart płatniczych, a 1,6% transakcji przypadało na polecenie przelewu. W Polsce głównym sposobem dokonywania płatności była gotówka, stanowiąca 81,8% wszystkich płatności.

Obszar płatności bezgotówkowych jest, w odróżnieniu od obiegu gotówkowego, szczególnie dynamiczny. W tym zakresie można zaobserwować szereg istotnych przemian

wyrażających się m.in. w powstawaniu nowych instrumentów płatniczych, aktywności podmiotów spoza sektora finansowego oraz wpływie nowych technologii na redefinicję dotychczasowych sieci powiązań pomiędzy podmiotami obsługującymi płatności.

Płatności bezgotówkowe, z uwagi na fizyczną formę instrumentu płatniczego, dzielą się na¹:

- instrumenty papierowe (czeki rozrachunkowe, polecenie przelewu zlecane na papierowym formularzu w oddziale banku lub instytucji płatniczej/biurze usług płatniczych, polecenie zapłaty zlecane na papierowym formularzu w oddziale banku lub instytucji płatniczej/biurze usług płatniczych,
- instrumenty kartowe (karty debetowe, karty przedpłacone, karty obciążeniowe, karty kredytowe, instrumenty pieniądza elektronicznego „hardware’owego”),
- instrumenty elektroniczne, tj. polecenie przelewu zlecane elektronicznie, polecenie zapłaty zlecane elektronicznie, instrumenty pieniądza elektronicznego („software’owego”), instrumenty kartowe w formie zdigitalizowanej (dane karty w urządzeniu mobilnym, dane karty w chmurze, karty wirtualne), inne elektroniczne instrumenty płatnicze.

Jak wynika z raportu uzyskanego w toku postępowania antymonopolowego od Prezesa NBP „Niekartowe schematy płatności bezgotówkowych w Polsce” znaczenie instrumentów papierowych dla obrotu bezgotówkowego jest malejące. Natomiast instrumenty kartowe są najbardziej powszechną formą płatności bezgotówkowej wśród Polaków. Wspomniany już raport NBP „Zwyczajne płatnicze Polaków” wskazuje, że 66% Polaków posiada kartę płatniczą, a transakcje przy użyciu kart płatniczych stanowiły 16,5% wszystkich zrealizowanych transakcji.

W ocenie organu antymonopolowego substytucyjność lub jej brak pomiędzy poszczególnymi rodzajami płatności zależy w dużej mierze od specyfiki transakcji, z którą związana jest płatność. Np. w przypadku zakupów w sklepie, który nie akceptuje kart płatniczych (lub akceptuje od pewnej minimalnej kwoty) karta płatnicza z oczywistych względów nie będzie substytutem płatności gotówką (lub co najmniej nie dla każdej transakcji). Z kolei płatność przelewem (popularna przy zakupach internetowych) nie będzie substytutem dla płatności gotówką lub kartą płatniczą w tradycyjnych sklepach (przy płatności przelewem środki na konto wierzyciela spływają z opóźnieniem, sama transakcja musiałaby także trwać dłużej). W ocenie organu antymonopolowego, z punktu widzenia

---

¹ M. Kisiel, Niekartowe schematy płatności bezgotówkowych w Polsce, raport przygotowany na zlecenie NBP, s. 10

substytucyjności płatności mobilne najbardziej zbliżone są do płatności dokonywanych za pomocą kart płatniczych. Niemniej z uwagi na fakt, iż jest to dopiero rozwijający się rynek, którego dalsza trajektoria rozwoju obarczona jest niepewnością, organ antymonopolowy postanowił nie przesądzać kwestii substytucyjności między płatnościami mobilnymi i innymi rodzajami płatności bezgotówkowych, oceniając niniejszą koncentrację w oparciu o wąską definicję rynku w ujęciu produktowym, tj. przyjmując płatności mobilne jako odrębny rynek. Wąskie definiowanie rynków płatności jest powszechnie przyjęte w orzecznictwie zarówno polskiego², jak i unijnego³ organu antymonopolowego.

Płatności mobilne są prężnie rozwijającym się rodzajem płatności, ich znaczenie rynkowe rośnie, jakkolwiek wciąż pozostaje na relatywnie niskim poziomie. Przełomem, dającym szansę na szybki rozwój tego rodzaju płatności jest rozpowszechnienie się smartfonów, otwierające możliwości tworzenia specjalnych aplikacji służących do płatności przy pomocy urządzenia, które posiada znaczny (i rosnący) odsetek populacji faktycznych i potencjalnych użytkowników usług płatniczych. Rozwój usług płatności mobilnych następuje nie tylko w Polsce, ale jest to trend globalny.

Płatności mobilne mogą być realizowane przy pomocy więcej niż jednego narzędzia i przy pomocy różnych technologii. Obecnie występuje na rynku szereg systemów umożliwiających płatności mobilne, których sieci akceptacji często się nie pokrywają i które nierzadko skupiają się na obsłudze odmiennego rodzaju transakcji.

Jednym z podstawowych kryteriów podziału płatności mobilnych jest sposób komunikacji urządzenia mobilnego z centrum przetwarzania danych (rozumianym jako miejsce, gdzie faktycznie procesowana jest transakcja) i lokalizacja płacącego. Podział ten, wskazany przez Komisję Europejską w Zielonej Księdze⁴ z 2012 r. i decyzjach Komisji w sprawach dotyczących koncentracji w sektorze płatności mobilnych⁵, wyróżnia:

- 1) zdalne płatności mobilne i
- 2) płatności zbliżeniowe.

---

² Por. decyzja Prezesa UOKiK z dnia 29 grudnia 2006 r. nr DAR 15/2006.

³ Por. decyzja Komisji Europejskiej z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie COMP 34.579 (MasterCard).

⁴ Zielona Księga Komisji Europejskiej KOM(2011) 941 wersja ostateczna – W kierunku zintegrowanego rynku płatności realizowanych przy pomocy kart płatniczych przez Internet i za pośrednictwem urządzeń przenośnych z dnia 11 stycznia 2012 r., s. 6

⁵ Por. np. decyzja Komisji Europejskiej z dnia 11 października 2013 r. w sprawie COMP 6967 (BNP Paribas Fortis / Belgian Mobile Wallet J.V.).

Ad. 1)

Jak wskazuje Komisja Europejska, zdalne płatności mobilne są zwykle realizowane za pomocą Internetu/WAP lub usług SMS o podwyższonej płatności, których kosztem obciążany jest zleceniodawca za pośrednictwem operatora sieci komórkowej. W Europie większość zdalnych płatności mobilnych za pośrednictwem Internetu opiera się obecnie na systemach płatności kartowych.

W zakresie płatności bazujących na połączeniu internetowym w urządzeniu przenośnym można wyróżnić:

- płatności za pośrednictwem systemu płatności wirtualnych (przypominające płatności bankowości elektronicznej),
- płatności na numer telefonu komórkowego odbiorcy oraz
- płatności za pomocą jednorazowych kodów generowanych przez banki lub inne podmioty. Model ten może być zastosowany zarówno w handlu elektronicznym, jak i bezpośrednio w punktach handlowo- usługowych.

Ad. 2)

Płatności zbliżeniowe realizowane są przeważnie przy pomocy technologii *Near Field Communication* (NFC) i wymagają specjalnie wyposażonych telefonów w element zapewniający komunikację radiową o wysokiej częstotliwości w technologii NFC. Technologia ta zapewnia przekazywanie danych pomiędzy urządzeniem przenośnym (np. telefonem komórkowym) a czytnikiem. W związku z tym telefony wyposażone w tzw. bezpieczny element (ang. *secure element*) mają - z punktu widzenia konsumenta i punktu handlowo-usługowego przyjmującego płatność - zastosowanie podobne do kart zbliżeniowych. W najbliższej przyszłości technologia NFC będzie również umożliwiać wypłacanie pieniędzy z bankomatów.

Płatności z wykorzystaniem tego modelu mogą być dokonywane w oparciu o:

- tzw. portmonetkę mobilną przedpłaconą (tj. taką, która wcześniej musi zostać zasilona środkami pieniężnymi) lub
- tzw. bezpieczny element (mikroprocesor) - nośnik danych (np. karta SIM telefonu komórkowego zintegrowana z kartą płatniczą, mikroprocesorowa karta pamięci SD).

Z uwagi na zastosowanie płatności mobilnych wyróżnia się:

- płatności urządzeniem mobilnym w punkcie usługowo-handlowym (z wykorzystaniem NFC lub innego mechanizmu, np. kodów jednorazowych) - aplikacja bądź sam telefon

może pełnić wówczas funkcję portfela mobilnego bądź portmonetki mobilnej przedpłaconej, np. system płatniczy IKO oraz PeoPay;

- akceptacja płatności urządzeniem mobilnym - urządzenie przenośne (telefon) działa wówczas jako terminal kartowy, np. Square czy PAYware Mobile,
- platformy płatności mobilnych - systemy, które umożliwiają swoim użytkownikom przesyłanie pieniędzy między sobą; ten typ płatności obejmuje swoim zakresem zarówno transfery pomiędzy konsumentami (P2P), jak i pomiędzy konsumentami a profesjonalnymi uczestnikami obrotu (B2C - ang. *business-to-consumer*); w celu dokonania transakcji w tym modelu zazwyczaj konieczne jest uprzednie zasilenie konta w systemie, np. mPay oraz SkyCash;
- bezpośrednie obciążenie rachunku abonenta - operator GSM pobiera opłaty od klientów za transakcje mobilne, np. PayBox,
- zamknięty systemu płatności mobilnych - system ograniczony do określonej grupy docelowej, np. podmiotów z określonej branży; aby skorzystać z możliwości, które system taki oferuje, należy wpłacić środki na konto osobiste, np. system wdrożony przez sieć kawiarni Starbucks.

Systemy płatności mobilnych (z wykorzystaniem technologii umożliwiających zarówno płatności zdalne, jak i zbliżeniowe) mogą służyć do realizowania płatności zarówno B2C, jak i P2P.

Polski rynek płatności mobilnych opiera się na rozwiązaniach stworzonych i stosowanych indywidualnie przez poszczególnych dostawców usług płatniczych – brak jest jednolitego, spójnego systemu, na którym mógłby opierać się rynek płatności mobilnych. Na rynku funkcjonują systemy zarówno zbudowane m.in. przez operatorów sieci komórkowych we współpracy z bankami i organizacjami kartowymi (OrangeCash we współpracy z mBank i MasterCard, MyWallet T-Mobile we współpracy z bankami i MasterCard), działające niezależnie od operatora sieci komórkowej (np. SkyCash), jak również systemy z udziałem instytucji finansowych (tj. banków i agentów rozliczeniowych).

Obecnie jeden ze Zgłaszających, tj. PKO BP, jest operatorem systemu płatności mobilnej IKO, na bazie którego działalność będzie prowadził wspólny przedsiębiorca.

System IKO został uruchomiony w marcu 2013 r. jako uniwersalny system płatności mobilnych, opierający się na aplikacji mobilnej, instalowanej w telefonie komórkowym. Jest

to system rozliczeń służący do dokonywania transakcji pieniężnych pomiędzy użytkownikami a akceptantami przy użyciu jednorazowego kodu. Aplikacja mobilna IKO jest udostępniana przede wszystkim klientom PKO BP. Według szacunków PKO BP na koniec 2013 r. użytkownicy IKO, posiadający rachunki ROR w PKO BP, stanowili ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 3 załącznika nr 1 do decyzji]* % wszystkich użytkowników aplikacji IKO. Od dnia 2 września 2013 r. IKO dostępne jest również dla klientów PKO BP nieposiadających w nim konta, którzy mogą skorzystać z rozwiązania opartego na przedpłaconej wirtualnej portmonetce. Portmonetka IKO nie jest powiązana z konkretnym rachunkiem ROR i może być zasilana przelewami z jakiegokolwiek konta bankowego niekoniecznie prowadzonego na rzecz użytkownika IKO. Na jednym urządzeniu mobilnym można aktywować tylko jedną portmonetkę IKO lub aplikację IKO powiązaną z rachunkiem prowadzonym przez PKO BP.

W ramach systemu IKO działają :

- agenci rozliczeniowi (acquirerzy) – odpowiedzialni za rozszerzenie sieci akceptacji, zawierający umowy z akceptantami i uczestniczący w rozliczeniu transakcji,
- akceptanci,
- użytkownicy,
- integratorzy - pełniący podobną rolę jak acquirerzy w przypadku płatności internetowych, dostarczający akceptantom możliwość akceptowania IKO jako jednego z kanałów płatności i uczestniczący w rozliczeniu płatności.

Jak wskazują Zgłaszający, na koniec 2013 r. aplikację IKO aktywowało *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 4 załącznika nr 1 do decyzji]* klientów.

Według stanu na koniec listopada 2013 r. sieć akceptacji obejmowała 60 tys. terminali płatniczych. W okresie do 26 listopada 2013 r. wykonano 200 tys. transakcji o wartości 55 mln zł.⁶ Z kolei na początku marca 2014 r. PKO BP podał, że z aplikacji IKO korzysta ponad 125 tys. użytkowników, a sieć akceptacji systemu obejmuje 70 tys. terminali⁷.

Nowy przedsiębiorca

Jak zostało wskazane powyżej PSP będzie prowadził działalność w zakresie zarządzania systemem płatności mobilnych utworzonym na bazie IKO poprzez świadczenie

---

⁶ M. Kisiel, Niekartowe schematy płatności bezgotówkowych w Polsce, raport przygotowany na zlecenie NBP, s. 29

⁷ „12 miesięcy sukcesów IKO”, informacja prasowa PKO BP, dostępna pod adresem <http://media.pkobp.pl/komunikaty-prasowe/informacje-o-banku/12-miesiecy-sukcesow-iko/> (dostęp 20.06.2014).

usług hurtowego udostępniania aplikacji mobilnych uczestnikom Systemu, umożliwiającym dokonywanie płatności mobilnych.

Uczestnikami tego systemu będą banki (zarówno Zgłaszający, jak i inni wydawcy, udostępniający-wydający swoim klientom aplikację mobilną) oraz agenci rozliczeniowi, którzy zawrą z PSP umowy o korzystanie z Systemu.

Użytkownikami płatności mobilnych będą klienci banków – wystawców, którzy zainstalują i zarejestrują (aktywują) aplikację mobilną udostępnianą klientom przez bank i zintegrowaną z systemem informatycznym danego banku. Każdy użytkownik Systemu będzie mógł dysponować więcej niż jedną aplikacją mobilną więcej niż jednego wydawcy.

Autoryzacja transakcji dokonanych w ramach Systemu zakłada wykorzystanie kodów jednorazowych (poufny numeryczny ciąg znaków generowany przez System) prezentowanych za pomocą aplikacji mobilnej instalowanej w telefonie lub innym urządzeniu przenośnym użytkownika (np. tablecie). W procesie dokonywania transakcji kod jednorazowy zostanie wygenerowany przez PSP i przekazany użytkownikowi (konsumentowi) w ramach połączenia internetowego z aplikacją mobilną banku, a następnie wprowadzony przez użytkownika w instrumencie akceptującym, posiadającym funkcjonalność przyjmowania płatności mobilnych (np. terminalu płatniczym). Wprowadzenie kodu będzie mogło nastąpić poprzez ręczne jego wpisanie lub też *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 5 załącznika nr 1 do decyzji]*.

System zapewni realizację płatności w punktach usługowo-handlowych (POS), w Internecie (e-commerce), a także wypłaty z bankomatów (ATM) i przelewy realizowane pomiędzy użytkownikami na numer telefonu (P2P) - początkowo w konwencji płatności zdalnych, a *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 6 załącznika nr 1 do decyzji]*.

Co do zasady, transakcja dokonana w ramach Systemu będzie realizowana między użytkownikami posiadającymi aplikację mobilną wydaną przez wydawcę a akceptantem obsługiwanym przez agenta rozliczeniowego.

System będzie też umożliwiał dokonywanie płatności mobilnych w formie czeków, wówczas transakcja może być przeprowadzona przez osobę trzecią na podstawie czeku wygenerowanego wcześniej przez użytkownika. W przypadku przelewów P2P transakcja jest realizowana między dwoma użytkownikami.

W ramach przystąpienia uczestnika do Systemu PSP będzie oferowała możliwość skorzystania z podstawowej wersji aplikacji mobilnej (tzw. *white label*) w sytuacji, gdy nie posiada on własnej aplikacji lub posiada ją jedynie na wybrane systemy operacyjne urządzeń

mobilnych. Ponadto PSP będzie oferowała akceptantom aplikacje umożliwiające przyjmowanie płatności mobilnych za pomocą smartfonów, które będą wówczas pełniły funkcję mobilnego terminala (mPOS).

System obsługiwać będzie Krajowa Izba Rozrachunkowa S.A., dalej „KIR”, zapewniając infrastrukturę informatyczną oraz rozrachunek transakcji w systemie ELIXIR. Transakcje pomiędzy użytkownikami (P2P) realizowane mają być w oparciu o system płatności natychmiastowych Express ELIXIR. Powierzając KIR czynności operacyjne przy prowadzeniu i utrzymaniu systemu płatności mobilnych Zgłaszający mieli na celu wykorzystanie istniejącej infrastruktury i doświadczenia KIR. Do systemu prowadzonego przez KIR będą mogli łatwo przystąpić kolejni uczestnicy, tj. banki podłączone już do KIR oraz instytucje niebankowe, które korzystają z rachunków rozliczeniowych w dowolnym banku podłączonym do KIR.

Z informacji przekazanych przez Zgłaszających wynika, iż System z założenia ma być otwarty na innych uczestników rynku, w tym banki, agentów rozliczeniowych, akceptantów płatności czy właścicieli sieci bankomatów, tak aby każda transakcja mogła być zrealizowana w kanale płatności mobilnych, w jak najszerzej sieci w całej Polsce.

Jak wynika z informacji zgromadzonych w toku postępowania, Zgłaszający przewidują możliwość przystąpienia do wspólnego przedsięwzięcia nowych współników, ***[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 7 załącznika nr 1 do decyzji]***. Ponadto wskazać należy, iż uczestnictwo w Systemie zarządzanym przez PSP nie jest uzależnione od przystąpienia banku do wspólnego przedsięwzięcia.

Zgłaszający deklarują również, iż utworzenie PSP nie spowoduje zmiany polityki współpracy z innymi systemami płatniczymi. Zgłaszający zamierzają kontynuować współpracę z istniejącymi partnerami, jak również rozważają współpracę z nowymi podmiotami. Zgłaszający ani PSP nie podejmują żadnych działań ograniczających swobodę współpracy banków przystępujących do PSP oraz innych banków – uczestników Systemu z innymi partnerami (ani nie zamierzają podejmować takich działań w przyszłości). Decyzja każdego ze Zgłaszających o podjęciu współpracy z innymi organizatorami i dostawcami usług płatniczych jest i będzie każdorazowo podejmowana indywidualnie, zgodnie z uwarunkowaniami biznesowymi samodzielnie ocenianymi przez każdego Zgłaszającego. Zarówno Zgłaszający, jak i banki w przyszłości uczestniczące w Systemie PSP będą posiadały pełną swobodę współpracy z innymi podmiotami/systemami w zakresie płatności mobilnych.

Poza systemem IKO, na bazie którego działalność prowadził będzie wspólny przedsiębiorca, do najważniejszych systemów płatności mobilnych funkcjonujących w Polsce należy zaliczyć:

1) PeoPay, którego operatorem jest drugi pod względem sumy aktywów bank w Polsce, tj. Bank Polska Kasa Opieki S.A. („Pekao S.A.”)

Jest to uniwersalny system płatności mobilnych, który uruchomiony został w czerwcu 2013 r. Służy on do dokonywania transakcji pieniężnych pomiędzy użytkownikami a akceptantami za pomocą instrumentu PeoPay. Użytkownikami systemu mogą być posiadacze rachunków Eurokonto w Pekao S.A., którzy pobrali aplikację PeoPay i dokonali przypisania jej do rachunku oraz osoby, które pobrały aplikację i zawarły umowę z bankiem o instrument pieniądza elektronicznego PeoPay lub powiązały z aplikacją już posiadany instrument pieniądza elektronicznego w postaci karty przedpłaconej. Akceptantami w systemie mogą być podmioty, które zawarły z Pekao S.A. umowę na akceptację i rozliczanie transakcji dokonywanych za pośrednictwem PeoPay. W systemie tym wykorzystywana jest technologia z użyciem jednorazowego kodu, kodów QR i komunikacji NFC.

Jak wynika z informacji uzyskanych w toku prowadzonego postępowania od tego przedsiębiorcy na dzień 31 marca 2014 r. system PeoPay posiadał *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 1 załącznika nr 2 do decyzji]* aktywnych użytkowników, którzy są zarejestrowani w tej aplikacji i posiadają zdefiniowane źródło płynności. Sieć akceptacji tego systemu obejmowała *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 2 załącznika nr 2 do decyzji]* fizycznych punktów handlowo-usługowych. W 2013 r. dokonano *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 3 załącznika nr 2 do decyzji]* transakcji o wartości *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 4 załącznika nr 2 do decyzji]* zł.;

2) systemy płatności NFC oparte na kartach płatniczych umieszczanych w telefonach komórkowych (Orange Polska S.A. - Orange Cash, w którym wydawcą instrumentu płatniczego jest mBank, T-Mobile Polska S.A. - MyWallet, w którym wydawcą instrumentu płatniczego jest mBank, Raiffeisen Polbank Bank S.A., Getin Noble Bank S.A. oraz Eurobank S.A.).

Rozwiązania płatności mobilnych oferowane przez ww. dwóch operatorów telekomunikacyjnych są oparte na karcie bankowej zintegrowanej z kartą SIM telefonu komórkowego.

T-Mobile Polska S.A. wprowadził usługę MyWallet, dzięki której można dokonywać płatności zbliżeniowych w technologii zbliżeniowej globalnego standardu MasterCard PayPass za pomocą specjalnej karty SIM NFC, wykorzystując do tego celu wiele kart debetowych i kredytowych, zapisanych w telefonie komórkowym. Do korzystania z tej usługi konieczne jest pobranie i zainstalowanie w telefonie aplikacji mobilnej MyWallet, która jest bezpośrednio powiązana z usługą bankową oferowaną przez współpracujące banki (rachunkiem bankowym i kartą debetową lub kredytową). Aby dokonać płatności należy uruchomić aplikację, wybrać kartę płatniczą i zbliżyć telefon do terminalu. W opisanym systemie współpracują już Eurobank, mBank, Getin Bank, Raiffeisen Polbank i Noble Bank. W grudniu 2013 r. do tego grona dołączył Alior Bank.

Jak wynika z informacji uzyskanych w toku prowadzonego postępowania od tego przedsiębiorcy na dzień 7 kwietnia 2014 r. usługę MyWallet w systemach T-Mobile aktywowało *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 5 załącznika nr 2 do decyzji]* klientów, natomiast *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 6 załącznika nr 2 do decyzji]* klientów posiadało wgraną na kartę SIM NFC przynajmniej jedną kartę (płatniczą, kibica lub identyfikator). Sieć akceptacji tego systemu pokrywa się z siecią akceptacji plastikowych zbliżeniowych kart płatniczych.

Podobnie działa usługa Orange Cash, która umożliwia dokonywanie płatności mobilnych w technologii zbliżeniowej MasterCard PayPass każdemu klientowi Orange, który posiada aparat telefoniczny z technologią NFC i wymieni kartę SIM na SIM mBank MasterCard Orange Cash - do tej karty przedpłaconej mBanku przyporządkowany jest numer rachunku, na który należy przekazać środki płatnicze do wykorzystania przy transakcjach zbliżeniowych. Transakcja dokonywana jest poprzez zbliżenie telefonu z NFC do czytnika, analogicznie jak zwykłą zbliżeniową kartą płatniczą. Orange udostępniło także wybranym klientom nową usługę NFC Pass, będącą swojego rodzaju odpowiednikiem usługi MyWallet. Aplikacja ma umożliwić klientom podpinanie kilku kart NFC do telefonu działającego w sieci Orange. Do obsługi karty NFC, co do zasady, potrzebna jest aplikacja od banku - wystawcy, co w przypadku korzystania z kilku kart oznacza konieczność zainstalowania kilku aplikacji. NFC Pass zbiera wszystkie karty w ramach jednej aplikacji. W przyszłości NFC Pass pozwoli nie tylko podpinąć dodatkowe karty, ale także zainstalować w telefonie kartę miejską, korzystać ze zniżek u wybranych partnerów czy używać telefonu jako karty dostępowej do wybranych klubów sportowych.

Z uwagi na fakt, iż usługa ta została niedawno uruchomiona brak jest danych dotyczących liczby użytkowników oraz wielkości sieci akceptacji.

3) iKasa, operatorem systemu jest ICP Polska sp. z o.o. (transakcje bezgotówkowe w sklepach „Biedronka” z użyciem telefonu i aplikacji mobilnej „iKasa”).

System iKasa, który funkcjonuje od 21 października 2013 r., umożliwia płacenie za towary i usługi u wybranych akceptantów z wykorzystaniem kodów jednorazowych, generowanych poprzez aplikację iKasa instalowaną w telefonie komórkowym.

W ciągu pierwszego miesiąca funkcjonowania systemu liczba użytkowników, którzy aktywowali system wyniosła: w Alior Banku – 7,5 tys. i w Getin Banku 3 tys.. Przeprowadzono w tym systemie 15,2 tys. transakcji w przypadku Alior Banku i ok. 6,5 tys. w przypadku Getin Banku, a ich wartość wyniosła odpowiednio ok. 634 tys. zł i ok. 273 tys. zł.

Na rynku funkcjonują jeszcze inne systemy płatności mobilnych, które jednakże koncentrują się na płatnościach niszowych, umożliwiając np. zdalny zakup biletów komunikacji miejskiej czy parkingowych. Do takich systemów należą:

4) SkyCash, którego operatorem jest SkyCash Poland S.A. – system oparty na przedpłaconym rachunku.

SkyCash działa od kilku lat, w kilkudziesięciu miastach na terenie całego kraju. Początkowo funkcjonował na zasadzie przedpłaconej mobilnej portmonetki (konieczne wcześniejsze zasilenie specjalnego konta przelewem). Od niedawna możliwe jest też dokonywanie wybranych transakcji bezpośrednio w ciężar podłączonej do konta karty płatniczej bez zasilania przedpłaconego rachunku. System umożliwia dokonywanie transakcji zdalnych zakupu dóbr i usług w postaci cyfrowej (bilety komunikacji miejskiej, bilety kolejowe, bilety przewoźników autokarowych, wnoszenie opłat za parkingi miejskie, doładowania GSM oraz bilety do kin), płatności u akceptantów internetowych (pod marką „SkyCashClick”), opłacanie rachunków poprzez skanowanie kodów QR i 2D umieszczanych na fakturach, przekazywanie pieniędzy między kontami użytkowników oraz wypłaty gotówki z bankomatów Euronetu.

Według stanu na dzień 1 marca 2014 r. system ten obejmował *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 7 załącznika nr 2 do decyzji]* aktywnych użytkowników, którzy dokonali co najmniej 3 transakcji w ciągu 6 miesięcy oraz *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 8 załącznika nr 2 do decyzji]* wszystkich użytkowników. W 2013 r. dokonano *[tajemnica*

przedsiębiorstwa pkt 9 załącznika nr 2 do decyzji] zł. transakcji o wartości [tajemnica przedsiębiorstwa pkt 10 załącznika nr 2 do decyzji] zł.

5) **mPay**, którego operatorem jest mPay S.A., a investorem strategicznym działająca w branży IT ATM S.A.

System mPay jest wyspecjalizowanym schematem płatności bezgotówkowych koncentrującym się na płatnościach zdalnych (umożliwia płacenie za bilety komunikacji miejskiej oraz za parkingi w strefach płatnego parkowania, a także doładowanie przedpłaconych telefonów komórkowych). Indywidualne przedpłacone rachunki użytkowników powiązane są z numerem telefonu, który stanowi podstawowy identyfikator klienta. System oparty na technologii kodów USSD, która wymaga nawiązania współpracy z operatorami telekomunikacyjnymi. Zapłata dokonywana jest poprzez wykonanie połączenia z podanym numerem telefonu.

Według stanu na koniec marca 2014 r. system ten posiadał *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 11 załącznika nr 2 do decyzji]* użytkowników. W 2013 r. w systemie tym dokonano *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 12 załącznika nr 2 do decyzji]* transakcji o wartości *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 13 załącznika nr 2 do decyzji]* zł. Sieć akceptacji obejmuje *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 14 załącznika nr 2 do decyzji]* akceptantów, w tym *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 15 załącznika nr 2 do decyzji]* fizycznych punktów handlowo-usługowych.

Istotą przedmiotowej koncentracji jest wspólne przedsięwzięcie PKO BP, Alior Banku, Banku Millennium, BZ WBK, mBanku oraz Banku Śląskiego, polegające na zamiarze utworzenia wspólnego przedsiębiorcy. Przy ocenie, czy istnieją w tej sprawie rynki, na które niniejsza transakcja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym, należy zatem mieć na względzie zestawienie działalności każdego ze Zgłaszających zamiar, będących stronami aktywnymi, i działalności, którą prowadził będzie nowotworzony wspólny przedsiębiorca.

W myśl art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki

konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Mając na uwadze powyższe oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 134, poz. 937), organ antymonopolowy uznał, iż:

A) Przedmiotowa koncentracja nie wywiera wpływu na żaden rynek w układzie horyzontalnym.

Zgodnie z definicją zawartą w ww. rozporządzeniu rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym (poziomym), jest każdy rynek produktowy, na którym zaangażowani są co najmniej dwaj przedsiębiorcy uczestniczący w koncentracji (ryniki wspólne) i gdzie koncentracja prowadzi do uzyskania łącznego udziału w rynku geograficznym w wysokości większej niż 20%.

W niniejszej sprawie Wnioskodawcy nie są zaangażowani na tym samym rynku produktowym, na którym działalność prowadził będzie nowy przedsiębiorca, tj. na krajowym rynku hurtowego świadczenia usług płatności mobilnych.

Wprawdzie jeden ze Zgłaszających, tj. PKO BP, jest operatorem systemu płatności mobilnej IKO, jednakże z uwagi na fakt, iż wspólny przedsiębiorca będzie prowadził działalność na bazie systemu IKO, po jego wspólnym utworzeniu PKO BP nie będzie już prowadził działalności w ramach systemu płatniczego IKO.

W wyniku tej koncentracji nie dojdzie natomiast do kumulacji działalności poszczególnych Wnioskodawców. Na każdym rynku, na którym są obecni w dalszym ciągu pozostaną konkurentami.

Wobec powyższego należy uznać, iż w niniejszej sprawie brak jest rynków, na które koncentracja wywierałaby wpływ w układzie horyzontalnym.

B) Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym na krajowy rynek udostępniania rachunków oszczędnościowo–rozliczeniowych (ROR) prowadzonych dla klientów detalicznych.

Rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym (pionowym), jest każdy rynek produktowy, jeżeli równocześnie :

- działa na nim co najmniej jeden przedsiębiorca uczestniczący w koncentracji,
- jest on równocześnie rynkiem zakupu lub sprzedaży (poprzedni lub następny szczebel obrotu), na którym działa którykolwiek z pozostałych przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji,
- indywidualny lub łączny udział w rynku przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji na tych rynkach przekracza 30%, bez względu na to, czy aktualnie istnieje powiązanie typu dostawca – odbiorca między tymi przedsiębiorcami.

Jak zostało wskazane powyżej PSP będzie operatorem systemu płatności mobilnych, w ramach którego będzie prowadziła działalność w zakresie udostępniania aplikacji mobilnych umożliwiających zarówno dokonywanie, jak i przyjmowanie płatności mobilnych.

Działalność w zakresie udostępniania aplikacji mobilnych umożliwiających dokonywanie płatności mobilnych będzie polegała na licencjonowaniu podstawowej wersji aplikacji umożliwiającej dokonywanie płatności mobilnych uczestnikom Systemu, którzy nie będą posiadali własnych aplikacji. Aplikacje mobilne oferowane przez PSP będą oparte o tzw. mechanizm *white label*, który umożliwi każdemu z uczestników Systemu dostosowanie aplikacji do własnych potrzeb oraz oferowanie jej swoim klientom pod własną marką. Aplikacje udostępniane przez PSP będą umożliwiały dokonywanie płatności mobilnych dzięki podłączeniu do rachunku bankowego w konkretnym banku, będącym uczestnikiem Systemu. Po podłączeniu do rachunku bankowego (źródła środków płatniczych) aplikacje te będą miały dostęp do danych niezbędnych do dokonania płatności.

PSP będzie również udostępniała aplikacje mobilne umożliwiające przyjmowanie płatności za pomocą smartfonów (mPOSów). Z uwagi na istnienie różnych rozwiązań technologicznych w zakresie przyjmowania płatności mobilnych, skorzystanie z aplikacji licencjonowanej przez PSP będzie stanowiło jedną z wielu możliwości dla punktów handlowo-usługowych, które zdecydują się na akceptację płatności mobilnych. Uczestnictwo w Systemie nie będzie wymagało posiadania aplikacji mPOS oferowanej przez PSP. Aplikacje i programy umożliwiające mobilne przyjmowanie płatności bezgotówkowych funkcjonują już na rynku w Polsce, np. stworzona przez Bank Pekao S.A. aplikacja PeoPay mPOS.

Reasumując stwierdzić należy, że PSP będzie prowadził działalność na krajowym rynku hurtowego świadczenia usług płatności mobilnych umożliwiających uczestnikom Systemu, tj. m.in. bankom, świadczenie detalicznych usług w tym zakresie. Użytkownikami

płatności mobilnych będą zaś klienci banków – wystawców, którzy zainstalują i zarejestrują (aktywują) aplikację mobilną udostępnianą klientom przez bank i zintegrowaną z systemem informatycznym danego banku. W Systemie prowadzonym przez PSP głównym źródłem pieniądza ma być rachunek bankowy.

Z punktu widzenia systemu płatności, kluczową kwestią jest dostęp do źródła płynności, bez którego przeprowadzenie transakcji jest niemożliwe. Takim źródłem płynności jest zazwyczaj rachunek bankowy (przedpłacony lub bieżący), przy czym rachunek bieżący jest znacznie wygodniejszy z punktu widzenia dokonywania bieżących płatności, ponieważ nie wymaga dodatkowego zasilania. Powyższe ilustruje fakt, że w przypadku najpopularniejszego bezgotówkowego systemu płatności detalicznych, tj. kart płatniczych, instrument płatniczy jest, co do zasady, podpięty pod rachunek bieżący (karty debetowe, zdecydowanie najpopularniejsze na polskim rynku), względnie pod rachunek dedykowany danemu instrumentowi płatniczemu, który jednak nie musi być zasilany z góry, lecz wygenerowane na nim zadłużenie użytkownika jest spłacane w ustalonych okresach (karty kredytowe). W związku z powyższym banki, jako instytucje prowadzące rachunki bankowe swoich klientów, są istotnymi dostawcami dla systemów płatniczych, którzy bez dostępu do rachunków bankowych nie są w stanie prowadzić na szerszą skalę działalności. Rynek udostępniania rachunków prowadzonych dla klientów detalicznych należy zatem traktować jako poprzedni szczebel obrotu w stosunku do rynku hurtowego świadczenia usług płatności mobilnych, będącego rynkiem działania nowotworzonego przedsiębiorcy.

Tym samym w niniejszej sprawie zasadne było zbadanie pozycji uczestników niniejszej koncentracji na rynku rachunków bankowych. Biorąc pod uwagę, że rodzajem rachunku, który zapewnia największą wygodę w zakresie integracji z instrumentem płatniczym jest rachunek rozliczeniowo-oszczędnościowy (ROR) i jest rachunkiem najczęściej w ten sposób użytkowanym, Prezes Urzędu ograniczył się do zbadania sytuacji w odniesieniu do tego rodzaju rachunków. Uwzględnienie innego rodzaju rachunków nie wpływa istotnie na wyniki analizy.

Granice geograficzne dla rynku udostępniania rachunków prowadzonych dla klientów detalicznych obejmują terytorium Polski, co wynika z faktu, iż systemy płatnicze wykorzystujące wspomniane rachunki konkurują na rynku krajowym. Jest to również konsekwencją uregulowań prawnych dotyczących prowadzenia działalności w zakresie

świadczenia usług polegających na prowadzeniu ROR w Polsce, w szczególności faktu, iż na podmiotach chcących prowadzić działalność w zakresie prowadzenia ROR spoczywa obowiązek uzyskania zgody Narodowego Banku Polskiego na podjęcie i prowadzenie takiej działalności.

Zgodnie z art. 49 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.) rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe mogą być prowadzone wyłącznie dla osób fizycznych, szkolnych kas oszczędnościowych oraz pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych. Rachunki ROR zwane są również kontami osobistymi i służą w szczególności do gromadzenia oszczędności przez ich posiadaczy.

Jak wskazują dane NBP⁸, rynek rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych charakteryzuje się umiarkowanym wzrostem. Na koniec roku 2011 złotych bieżących depozytów rozliczeniowych prowadzonych dla osób prywatnych było 33,65 mln, rok później – 34,28 mln, zaś na koniec roku 2013 – 35,52 mln.

Udziały PKO BP, Alior Banku, Banku Millenium, BZ WBK, mBanku oraz Banku Śląskiego w krajowym rynku udostępniania rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych prowadzonych dla klientów detalicznych w 2012 r. i 2013 r. w ujęciu ilościowym (mierzonym liczbą bieżących rachunków złotych rozliczeniowych dla osób prywatnych) oraz w ujęciu wartościowym (mierzonym łączną kwotą bieżących depozytów złotych na rachunkach bankowych) obliczone na podstawie danych Zgłaszających i w oparciu o wielkość krajowego rynku na koniec 2012 r. i 2013 r. publikowaną przez NBP przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 1

Bank	Udział na koniec 2012 r. (w %)		Udział na koniec 2013 r. (w %)	
	ilościowo	wartościowo	ilościowo	wartościowo
PKO BP	<i>[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 8 załącznika nr 1 do decyzji]</i>			
Alior Bank				
Bank Millenium				
BZ WBK				
mBank				
Bank Śląski				
Łącznie				

⁸ Por. Biuletyn Informacyjny NBP, nr 1/2012, 1/2013 i 1/2014.

Powyższa tabela wskazuje, iż łączny udział PKO BP, Alior Banku, Banku Millenium, BZ WBK, mBanku oraz Banku Śląskiego w krajowym rynku udostępniania rachunków oszczędnościowo–rozliczeniowych prowadzonych dla klientów detalicznych wyniósł w 2012 r. ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 9 załącznika nr 1 do decyzji]* % w ujęciu ilościowym i ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 10 załącznika nr 1 do decyzji]* % w ujęciu wartościowym. Natomiast w 2013 r. udział ten wzrósł do poziomu ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 11 załącznika nr 1 do decyzji]* % zarówno według kryterium ilościowego, jak i wartościowego.

Poniżej przedstawiono również ilościowe udziały PKO BP, Alior Banku, Banku Millenium, BZ WBK, mBanku oraz Banku Śląskiego w krajowym rynku udostępniania rachunków oszczędnościowo–rozliczeniowych prowadzonych dla klientów detalicznych w 2012 r. i 2013 r. (mierzone liczbą bieżących rachunków złotych rozliczeniowych) oszacowane przez Zgłaszających na podstawie danych zawartych w raportach kwartalnych publikowanych przez niezależne źródło PRNews.pl:

Tabela nr 2

Bank	Ilościowy udział na koniec 2012 r. (w %)	Ilościowy udział na koniec 2013 r. (w %)
PKO BP	23,6	23,0
Alior Bank	4,6	5,4
Bank Millenium	6,0	5,4
BZ WBK	10,1	10,3
mBank	9,6	9,8
Bank Śląski	7,4	7,7
Łącznie	61,3	61,6

źródło: WID

Jak wynika z przedstawionych danych łączny ilościowy udział banków uczestniczących w koncentracji w krajowym rynku udostępniania rachunków oszczędnościowo–rozliczeniowych prowadzonych dla klientów detalicznych wyniósł w 2012 r. ok. 61 %, a w 2013 r. ok. 62 %.

Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, iż bez względu na przyjęte źródło danych (dane NBP lub dane pochodzące z niezależnego źródła PRNews.pl) przedmiotowa koncentracja wywrze wpływ na krajowy rynek udostępniania rachunków oszczędnościowo–

rozliczeniowych prowadzonych dla klientów detalicznych bowiem udział rynkowy Zgłaszających w tym zakresie przekracza 30%.

Ilościowe udziały za lata 2012-2013 najważniejszych uczestników rynku niebiorących udziału w koncentracji – konkurentów Zgłaszających, oszacowane przez Wnioskodawców na podstawie danych zawartych w raportach kwartalnych niezależnego źródła PRNews.pl (mierzone ilością kont złotych klientów indywidualnych, bez rachunków oszczędnościowych) przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 3

Bank	Udział na koniec 2012 r. (w %)		Udział na koniec 2013 r. (w %)	
	Liczba ROR	udział w rynku (w %)	Liczba ROR	udział w rynku (w %)
Bank Pekao SA	3 408 446	12,9	3 536 631	12,9
Eurobank	1 463 011	5,5	1 422 900	5,2
Credit Agricole Bank Polska	1 199 360	4,5	1 057 015	3,9
Bank Pocztowy	727 332	2,8	839 678	3,1
Getin Noble Bank	598 000	2,3	828 700	3,0
<i>Rynek ogółem</i>	<i>2 6371 268</i>	<i>100</i>	<i>27 383 872</i>	<i>100</i>

źródło: WID

Jak wynika z informacji przedstawionych przez Wnioskodawców liczba klientów korzystających z aplikacji umożliwiającej dokonanie płatności mobilnych udostępnianej przez poszczególnych Zgłaszających stanowi niewielki procent wszystkich klientów, którzy posiadają konta prowadzone przez Zgłaszających. Udział tych klientów w ogólnej liczbie klientów posiadających ROR w danym banku przedstawiał się w 2013 r. następująco (udziały oszacowane przez Zgłaszających na podstawie danych własnych i danych zawartych w raportach kwartalnych niezależnego źródła PRNews.pl):

Tabela nr 4

Bank	Liczba ROR	Liczba klientów korzystających z aplikacji mobilnej	Udział w (%)
PKO BP	6 318 000	<i>[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 12 załącznika nr 1 do decyzji]</i>	
Alior Bank	1 489 400		
Bank Millenium	1 489 924		
BZ WBK	2 810 000		
mBank	2 684 632		
Bank Śląski	2 106 000		

źródło: WID

Jak wynika z powyższej tabeli nieznaczna część klientów posiadających rachunki w bankach prowadzonych przez poszczególnych Wnioskodawców korzystała z usług płatności mobilnej. Udział tych klientów w ogólnej liczbie klientów poszczególnych Zgłaszających oscylował w 2013 r. w granicach od ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 13 załącznika nr 1 do decyzji]* % w odniesieniu do klientów Alior Bank do ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 14 załącznika nr 1 do decyzji]* % w odniesieniu do klientów mBanku.

Oceniając powyższe dane należy jednak wskazać, że niewielki udział klientów korzystających z płatności mobilnej jest przede wszystkim konsekwencją wczesnej fazy rozwoju tego rodzaju płatności i prawdopodobnie będzie szybko rosnąć. Zasadne jest również założenie, że podobnie wspomniany odsetek kształtuje się w przypadku innych banków, w związku z czym udział uczestników koncentracji odnoszony do rachunków aktywnie wykorzystywanych do płatności mobilnych prawdopodobnie jest nie mniejszy niż w przypadku ogółu rachunków.

Opinie uczestników krajowego rynku usług bankowych

Organ antymonopolowy zasięgnął opinii przedsiębiorców prowadzących działalność na rynku usług bankowych, tj. konkurentów stron koncentracji – banków nie uczestniczących w koncentracji. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi stwierdzić należy, że przedsiębiorcy ci w większości sygnalizowali pozytywne aspekty tej koncentracji, wskazując, iż:

- planowane zbudowanie krajowego standardu płatności mobilnych ma na celu umożliwienie wykonywania według jednego (niezależnie od banku, z którego usług korzysta konsument) standardu mobilnych płatności, jak płatność telefonem w tradycyjnych oraz internetowych sklepach, wypłata środków w sieci bankomatów czy przelew środków na numer telefonu odbiorcy,
- powstanie jednolitego systemu płatności mobilnych akceptowanego przez większość uczestników tego rynku może korzystnie wpłynąć na wzajemną współpracę uczestników rynku płatności mobilnych z uwagi na przykładowo stosowanie jednolitych standardów tej współpracy, co należałoby uznać za skutek pożądany,
- rozpoczęcie działalności przez PSP korzystnie wpłynie na rozwój obszaru płatności mobilnych w Polsce, bowiem ma na celu wypracowanie szeroko dostępnego standardu rynkowego w zakresie wskazanych płatności. System wystandaryzowany, pozwalający na wykorzystanie istniejącej już infrastruktury, z niskimi kosztami wdrożenia, może ułatwić

rozpowszechnienie usługi. Brak standardu rynkowego stanowi bowiem jedną z głównych barier w rozwoju płatności mobilnych w skali masowej w Polsce,

- planowane rozwiązanie może stanowić przeciwwagę do rozwiązań kierowanych i promowanych przez organizacje płatnicze Visa i MasterCard i tym samym wzmocnić pozycję konkurencyjną rozwiązań nie opierających się na płatnościach dokonywanych w oparciu o mechanizmy kart płatniczych oraz doprowadzić do zwiększonej konkurencyjności usług i obniżenia stosownych opłat,
- obsługa PSP przez KIR S.A. może sprzyjać przyłączeniu się kolejnych banków.

Badani przedsiębiorcy wskazywali także na ryzyka, jakie niesie koncentracja, polegająca na utworzeniu przez banki wspólnego przedsiębiorcy będącego operatorem systemu płatności mobilnych. W ich ocenie utworzenie standardu płatności przez banki posiadające większość udziału w rynku, przy potencjalnym braku możliwości lub wysokim koszcie włączenia się w ten system innych banków, może skutkować istotnym pogorszeniem pozycji konkurencyjnej banków nie tworzących PSP oraz potencjalnym uprzywilejowaniem podmiotów zaangażowanych w koncentrację w dostępie do tego rozwiązania. Ponadto w przypadku uzyskania przez strony koncentracji pozycji dominującej może to skutkować ograniczeniem konkurencji poprzez np. umowy lojalnościowe z akceptantami, wykluczające stosowanie rozwiązań konkurencyjnych, co może spowodować wyparcie już istniejących substytucyjnych metod płatności, koniecznością przystąpienia pozostałych uczestników rynku płatności mobilnych do systemu PSP oraz zwiększeniem się kosztów przystąpienia do systemu PSP innych banków.

Opinie podmiotów prowadzących działalność na krajowym rynku płatności bezgotówkowych

Organ antymonopolowy zasięgnął opinii przedsiębiorców prowadzących działalność na rynku płatności mobilnych, tj. ewentualnych konkurentów tworzonego przedsiębiorcy, którzy sygnalizowali swoje obawy dotyczące następujących kwestii:

- utworzenie wspólnego systemu przez sześć największych banków uniemożliwi lub znacząco utrudni możliwość współpracy pomiędzy tymi podmiotami a niezależnymi dostawcami systemów płatności mobilnych,
- zaangażowanie kapitałowe banków w system PSP spowoduje, że będą one oczekiwać szybkiego zwrotu ze zrealizowanej inwestycji, a co za tym idzie będą starały się w całości zdominować rynek,

- z uwagi na silną pozycję banków uczestniczących w koncentracji, w tym udział w rynku, ich wspólne przedsięwzięcie całkowicie zablokuje rozwój konkurencji i przyczyni się do wstrzymania rozwoju rynku usług płatności mobilnych w Polsce,
- narzucanie na rynku jednego rozwiązania uniemożliwi i uczyni nieopłacalnym prowadzenie działalności konkurencyjnej,
- standaryzacja rynku płatności mobilnych jest korzystna, ale tylko w sytuacji, w której zaangażowane są w nią wszystkie zainteresowane podmioty i w zakresie, w którym mogą konkurować ze sobą na tych samych zasadach. W momencie, gdy podmioty oferujące konkurencyjne rozwiązania są z procesu standaryzacji wyłączone to działalność taka nie ma już charakteru konkurencyjności.

Jednocześnie wskazywano, że utworzenie dużego gracza PSP z odpowiednim budżetem marketingowym może się przyczynić do promocji płatności za pomocą telefonów komórkowych i może przynieść korzyści zarówno dla założycieli i partnerów PSP, jak również dla innych podmiotów oferujących płatności mobilne.

Opinie organów nadzorujących krajowy rynek usług bankowych i krajowy rynek płatności

Opinia Przewodniczącego KNF

Przewodniczący KNF uznał, iż system płatności stworzony przez 6 banków może zająć istotną pozycję w sektorze świadczonych usług. Jako że podstawowym założeniem projektu jest jego otwartość, udział nowego podmiotu w rynku świadczonych usług może się zwiększać wraz z przystępowaniem do tego systemu kolejnych podmiotów.

Opinia Prezesa NBP

W ocenie Prezesa NBP projekt PSP jest przykładem rozwiązania krajowego, mającego szansę stać się lokalnym standardem płatności, który zgodnie z deklaracjami przedstawicieli PSP będzie otwarty na kolejne banki zainteresowane włączeniem tej usługi do swojej oferty. Oceniając wpływ tej inicjatywy na rynek płatności bezgotówkowych Prezes NBP podkreślił, że płatności mobilne w Polsce znajdują się na początkowym etapie rozwoju, a ich udział w liczbie i wartości transakcji bezgotówkowych jest nieznaczny. Natomiast w szerszym kontekście, tj. w ramach rynku płatności detalicznych, znaczenie płatności mobilnych jest jeszcze mniejsze. Zgodnie z wynikami badania pt. „Zwyczajne płatnicze Polaków”, przeprowadzonym przez NBP w 2012 r., głównym sposobem dokonywania płatności jest gotówka stanowiąca 81,8% wszystkich płatności. Ponadto 16,5% transakcji było realizowanych przy użyciu kart płatniczych, a 1,6% transakcji przypadała na polecenie

przelewu. Wśród 1000-osobowej reprezentatywnej grupy polskiego społeczeństwa jedynie kilka osób wskazało na korzystanie z płatności mobilnych.

C) W toku przeprowadzonego postępowania nie zidentyfikowano żadnych rynków, na które koncentracja wywierałaby wpływ w układzie konglomeratowym.

Na podstawie materiału zgromadzonego w niniejszej sprawie i powyższych ustaleń organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Przepis art. 18 ustawy o ochronie konkurencji stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę, w drodze decyzji, na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku, przy czym zgodnie z art. 4 pkt 10 tej ustawy przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Podstawowym celem postępowania antymonopolowego w sprawach koncentracji jest ustalenie, czy w wyniku zrealizowania zamierzonej transakcji dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku właściwym. Przykładem takiego istotnego ograniczenia konkurencji jest powstanie lub umocnienie pozycji dominującej. Należy jednakże podkreślić, że o ile powstanie lub umocnienie pozycji dominującej będzie zawsze prowadziło do ograniczenia konkurencji na rynku, to do ograniczenia konkurencji może dojść także w przypadkach, kiedy w wyniku koncentracji nie powstaje lub nie umacnia się pozycja dominująca. Samo stwierdzenie „istotne ograniczenie konkurencji” wykracza zatem poza kwestię powstania lub umocnienia pozycji dominującej i ma szersze znaczenie. Obejmuje bowiem sytuacje, kiedy w wyniku dokonanej koncentracji konkurencja zostaje poważnie ograniczona, a nie wiąże się to z powstaniem pozycji dominującej – może to mieć miejsce przykładowo na rynkach oligopolistycznych.

Powyższe oznacza, że koncentracja jest dopuszczalna wówczas, gdy nie przeszkadza znacząco skutecznej konkurencji na rynku właściwym, w szczególności w wyniku powstania lub umocnienia pozycji dominującej.

Analiza skutków niniejszej koncentracji wykazała, iż w jej wyniku nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na żadnym z rynków, na których prowadzą działalność jej uczestnicy oraz na rynku, na którym działał będzie nowotworzony przedsiębiorca. Uzasadniając powyższe należy wskazać, co następuje.

W przedmiotowej sprawie nie występują rynki, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym. Wynika to z faktu, iż nowotworzony wspólny przedsiębiorca nie będzie prowadził działalności na rynkach, na których prowadzą działalność Wnioskodawcy. W zakresie, w którym Zgłaszający planują dokonać koncentracji nie dochodzi zatem do powiązań horyzontalnych pomiędzy nimi.

Koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym na krajowy rynek udostępniania rachunków oszczędnościowo–rozliczeniowych prowadzonych dla klientów detalicznych, bowiem aktywni uczestnicy koncentracji prowadzą działalność na krajowym rynku szeroko rozumianych usług bankowych, w tym na krajowym rynku udostępniania rachunków oszczędnościowo–rozliczeniowych prowadzonych dla klientów detalicznych, a pasywny uczestnik koncentracji będzie prowadził działalność na krajowym rynku hurtowego świadczenia usług płatności mobilnych umożliwiającymi dokonywanie płatności mobilnych, które wykorzystują jako dominujące źródło pieniądza rachunki bankowe. Ze zgromadzonego w trakcie postępowania antymonopolowego materiału dowodowego wynika, iż łączny udział Zgłaszających w krajowym rynku udostępniania rachunków oszczędnościowo–rozliczeniowych prowadzonych dla klientów detalicznych w 2013 r. oscylował, według kryterium wartościowego, na poziomie ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 15 załącznika nr 1 do decyzji]* % (PKO BP – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 16 załącznika nr 1 do decyzji]* %, Alior Bank – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 17 załącznika nr 1 do decyzji]* %, Bank Millenium – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 18 załącznika nr 1 do decyzji]* %, BZ WBK – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 19 załącznika nr 1 do decyzji]* %, mBank – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 20 załącznika nr 1 do decyzji]* %, Bank Śląski – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 21 załącznika nr 1 do decyzji]* %), zaś według kryterium ilościowego na poziomie ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 22 załącznika nr 1 do decyzji]* % (PKO BP – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 23 załącznika nr 1 do decyzji]* %, Alior Bank – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 24 załącznika nr 1 do decyzji]* %, Bank Millenium – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 25 załącznika nr 1 do decyzji]* %, BZ WBK

– ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 26 załącznika nr 1 do decyzji]* %, mBank – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 27 załącznika nr 1 do decyzji]* %, Bank Śląski – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 28 załącznika nr 1 do decyzji]* %). W ocenie organu antymonopolowego, po rozpoczęciu działalności przez PSP udział Zgłaszających w krajowym rynku prowadzenia rachunków oszczędnościowo–rozliczeniowych dla klientów detalicznych nie przełoży się wprost na udział PSP w krajowym rynku płatności mobilnych z uwagi na fakt, iż udział PSP będzie wynikał z wartości i ilości transakcji mobilnych przeprowadzonych w tym Systemie

Oceniając przedmiotową koncentrację w kontekście relacji wertykalnych i ich wpływu na możliwość doprowadzenia do istotnego ograniczenia konkurencji należało ustalić, czy w jej następstwie dojdzie do istotnego ograniczenia dostępu do rynku lub wykluczenia z niego odpowiednio konkurentów aktywnych uczestników koncentracji, działających na krajowym rynku usług bankowych oraz konkurentów pasywnego uczestnika koncentracji – podmiotów, będących operatorami systemów płatności mobilnych.

Zdaniem organu antymonopolowego utworzenie PSP nie spowoduje ograniczenia dostępu do prowadzonego przez PSP systemu płatności mobilnych konkurentom aktywnych uczestników koncentracji. Przede wszystkim należy wskazać na fakt, iż zgodnie z oświadczeniami Wnioskodawców głównym założeniem Systemu PSP jest jego otwartość na innych uczestników rynku, w tym banki, agentów rozliczeniowych, akceptantów płatności czy właścicieli sieci bankomatów. Tym samym zarówno banki nie uczestniczące w koncentracji, jak i pozostali uczestnicy rynku, np. akceptanci, będą mieli możliwość przystąpienia do tego Systemu. Ponadto Zgłaszający dopuszczają możliwość przystąpienia do wspólnego przedsiębiorcy nowych wspólników, których *[tajemnica przedsiębiorstwa pkt 29 załącznika nr 1 do decyzji]*. Konkurenci Zgłaszających zamiar będą zatem mogli przystąpić do tworzonej Spółki. W tym kontekście główne zagrożenia wskazywane przez niektórych konkurentów uczestników koncentracji zdaniem Prezesa Urzędu nie wydają się zasadne. Podkreślić jeszcze raz należy, iż uczestnictwo w Systemie zarządzanym przez PSP jest możliwe bez konieczności przystąpienia banku do wspólnego przedsiębiorcy.

Analizując bodźce ekonomiczne uczestników koncentracji należy wskazać, iż z punktu widzenia PSP większa liczba użytkowników zarządzanego przez tę Spółkę systemu będzie bezpośrednio przekładać się na zwiększenie jego popularności, a tym samym użyteczności dla konsumentów i akceptantów, z uwagi na charakterystyczne dla systemów płatności efekty sieciowe. Im większa bowiem liczba konsumentów używających danego

instrumentu płatniczego oraz akceptantów przyjmujących płatności nim, tym większa z jednej strony możliwość dokonania nim płatności przez konsumenta (w rozbudowanej sieci akceptacji) oraz z drugiej - możliwość jego akceptacji (z uwagi na dużą liczbę posługujących się nim konsumentów).

Utworzenie PSP nie ograniczy uczestnikom Systemu możliwości współpracy z innymi systemami płatniczymi. Zgłaszający zamierzają kontynuować współpracę z istniejącymi partnerami, jak również rozważają współpracę z nowymi podmiotami. Z deklaracji Zgłaszających wynika, iż ani oni ani wspólny przedsiębiorca nie podejmą żadnych działań ograniczających swobodę współpracy banków przystępujących do PSP oraz innych banków – uczestników Systemu z innymi partnerami. Decyzja każdego ze Zgłaszających o podjęciu współpracy z innymi organizatorami i dostawcami usług płatniczych ma być każdorazowo podejmowana indywidualnie, zgodnie z uwarunkowaniami biznesowymi samodzielnie ocenianymi przez Zgłaszającego. Zarówno Zgłaszający, jak i banki w przyszłości uczestniczące w Systemie PSP będą posiadały pełną swobodę współpracy z innymi podmiotami/systemami w zakresie płatności mobilnych.

Należy również oczekiwać, iż jeśli inne systemy płatności mobilnych umożliwią bankom zaoferowanie usług przynoszących w stosunku do PSP wartość dodaną z punktu widzenia banku (możliwość generowania dodatkowych przychodów lub sprawniejszego świadczenia usług) czy jego klientów (zwiększenie ich zadowolenia i perspektywa przyciągnięcia nowych), bank będzie mieć bodźce, by współpracę taką podjąć, niezależnie od zaangażowania w PSP (jako udziałowiec, czy tylko uczestnik tego systemu).

Zdaniem organu antymonopolowego przy ocenie ryzyk dla konkurencji związanych z powiązaniem wertykalnymi, jakie występują pomiędzy uczestnikami przedmiotowej koncentracji, istotny jest również fakt, iż rozpatrywana koncentracja wiąże się ze znacznymi korzyściami dla konsumentów. Rynek płatności mobilnych w Polsce znajduje się w początkowej fazie rozwoju. Cechuje go znaczne rozdrobnienie i bardzo duża różnorodność stosowanych rozwiązań. Znacząco ogranicza to funkcjonalność istniejących systemów, używanych i akceptowanych przez relatywnie niewielką grupę podmiotów. Koncentracja mająca na celu utworzenie przez Zgłaszających wspólnego przedsiębiorcy, który będzie zarządzał systemem płatności mobilnych, z uwagi na zaangażowanie przedsiębiorców reprezentujących znaczną część rynku usług bankowych, dających szansę na szybkie

zwiększenie liczby użytkowników systemu oraz gwarantujących relatywnie szeroką sieć akceptacji (za pośrednictwem kontrolowanego przez jednego z uczestników agenta rozliczeniowego), jak również możliwość łatwego przystąpienia do tego systemu kolejnych uczestników (tj. banków podłączonych już do KIR oraz instytucji, które korzystają z rachunków rozliczeniowych w bankach podłączonych do KIR) może przyczynić się do powstania na polskim rynku powszechnego systemu płatności mobilnych. Taka sytuacja niewątpliwie doprowadzi do ułatwienia i popularyzacji płatności mobilnych, a zatem wzrostu ilości dokonywanych na polskim rynku tego rodzaju płatności, zwiększając tym samym konkurencyjność polskiego rynku płatności. W szczególności brak konieczności dystrybucji fizycznego nośnika pieniądza i popularność telefonii komórkowej powodują, że płatności mobilne mogą z czasem stworzyć przeciwwagę dla rozwiązań opierających się na płatnościach wykorzystujących mechanizmy kart płatniczych. Rozpowszechnione płatności mobilne mogą również w pewnym zakresie stać się alternatywą dla płatności gotówkowych,

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż powiązania wertykalne, jakie istnieją pomiędzy uczestnikami koncentracji, nie spowodują istotnego ograniczenia konkurencji.

Jakkolwiek zdaniem organu antymonopolowego w niniejszej sprawie nie występują efekty horyzontalne i związane z nimi problemy eksploatacyjnego nadużywania siły rynkowej, Prezes Urzędu postanowił odnieść się również do wskazywanego przez niektórych przedsiębiorców niebezpieczeństwa uzyskania przez PSP pozycji dominującej na rynku płatności mobilnych i nadużywania jej, poprzez pobieranie wysokich opłat od użytkowników systemu – konsumentów bądź akceptantów. Nawet jeśli PSP uzyska pozycję dominującą na rynku płatności mobilnych, dalszy rozwój takich płatności, prowadzący do ich szerokiego upowszechnienia spowoduje, iż zaczną one napotykać na bezpośrednią konkurencję ze strony innych systemów płatności bezgotówkowych, w szczególności systemów kartowych – najpopularniejszych w Polsce systemów płatności bezgotówkowych, dysponujących szeroką bazą zarówno posiadaczy kart, jak i ich akceptantów. W takiej sytuacji można oczekiwać, że próba narzucania użytkownikom PSP wygórowanych opłat doprowadziłaby do zahamowania jego ekspansji lub nawet marginalizacji, w świetle istniejącej na rynku alternatywy ze strony systemów kartowych.

W tym kontekście zwrócić należy uwagę na zmianę w regulacjach prawnych dotyczących opłaty *interchange* pobieranej od akceptantów w transakcjach kartami płatniczymi. Wejście w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych (Dz.U. 2013, poz. 1271) wprowadzającej limit stawki tej opłaty, która nie może przekraczać 0,5% wartości transakcji, wprowadzi istotny punkt odniesienia dla opłat pobieranych od akceptantów, także przez systemy płatności mobilnych. Te ostatnie nie będą w stanie znacząco rozwinąć sieci akceptacji, żądając opłat istotnie wyższych niż w przypadku transakcji kartowych, bez zaoferowania akceptantom dodatkowych korzyści uzasadniających wyższy poziom kosztów akceptacji. Tym samym niebezpieczeństwo ewentualnego nadużywania przez PSP hipotetycznej pozycji dominującej na rynku płatności mobilnych uznać należy za niewielkie, zwłaszcza w porównaniu z istotnymi korzyściami wiążącymi się z niniejszą transakcją.

Rozpatrywana koncentracja nie wywiera wpływu w układzie konglomeratowym na żaden krajowy rynek, na którym obecni są uczestnicy koncentracji.

Biorąc pod uwagę powyższe w ocenie organu antymonopolowego przedmiotowa koncentracja nie doprowadzi do istotnego ograniczenia konkurencji ani na krajowym rynku świadczenia szeroko rozumianych usług bankowych w zakresie detalicznym, ani też na krajowym rynku hurtowego świadczenia usług płatności mobilnych.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż Prezes Urzędu rozpatrując koncentrację, polegającą na utworzeniu przez PKO BP, Alior Bank, Bank Millennium, BZ WBK, mBank oraz Bank Śląski wspólnego przedsiębiorcy pod nazwą PSP, ocenił jedynie jej wpływ na rynek w zakresie współpracy Zgłaszających związanej z działaniem tworzonego wspólnego przedsiębiorcy. Działania Zgłaszających wykraczające poza tę współpracę nie są objęte zakresem niniejszej decyzji. Wspólny przedsiębiorca jest podmiotem założonym przez konkurentów, a zakres jego działalności został sprecyzowany w toku postępowania. W związku z tym nie może on być platformą do podejmowania działań wykraczających poza zakres funkcjonowania wspólnego przedsiębiorcy, w szczególności do wymiany informacji dotyczącej działalności poszczególnych udziałowców. Takie działania, wykraczające poza współpracę Zgłaszających związaną z utworzeniem wspólnego przedsiębiorcy, będą zatem oceniane przez organ antymonopolowy w odrębnych postępowaniach

W związku z powyższym orzeczono, jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.) – od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor
Departamentu Kontroli Koncentracji
Robert Kamiński

Otrzymują:

1.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., Warszawa,
Alior Bank S.A., Warszawa,
Bank Millennium S.A., Warszawa,
Bank Zachodni WBK S.A., Wrocław,
mBank S.A., Warszawa oraz
ING Bank Śląski S.A., Katowice

(Decyzja wraz załącznikiem nr 1)

2. aa

(Decyzja wraz załącznikami nr 1 i nr 2)